

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X KADENCJA

Warszawa, dnia 15 listopada 2022 r.

Druk nr 839 S

SPRAWOZDANIE

KOMISJI RODZINY, POLITYKI SENIORALNEJ I SPOŁECZNEJ

oraz

KOMISJI USTAWODAWCZEJ

o projekcie ustawy o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (druk nr 839)

Marszałek Senatu w dniu 17 października 2022 r. skierował do Komisji Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej oraz Komisji Ustawodawczej projekt ustawy o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego w celu rozpatrzenia go w pierwszym czytaniu.

Komisje na wspólnym posiedzeniu w dniu 15 listopada 2022 r. rozpatrzyły w pierwszym czytaniu przedstawiony przez wnioskodawców projekt ustawy, wprowadziły do niego poprawkę i wnoszą o przyjęcie przez Senat jednolitego, załączonego projektu ustawy oraz projektu uchwały w sprawie wniesienia do Sejmu tego projektu ustawy.

Przewodniczący Komisji
Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej
(-) Jan Filip Libicki

Przewodniczący Komisji
Ustawodawczej
(-) Krzysztof Kwiatkowski

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia

w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego.

Jednocześnie upoważnia pana senatora Jerzego Czerwińskiego do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego

Art. 1. W ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. 2022 r. poz. 2039) w art. 4 w ust. 1 po pkt 3 dodaje się pkt 3¹ w brzmieniu:

„3¹) w obozach pracy lub na deportacji do pracy przymusowej, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 31 maja 1996 r. o osobach deportowanych do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (Dz. U. z 2021 r. poz. 1818);”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie pierwszego dnia czwartego miesiąca następującego po miesiącu ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Wyjaśnienie celu ustawy

Celem ustawy jest objęcie osób osadzonych w obozach pracy oraz deportowanych do pracy przymusowej przez III Rzeszę i ZSRR przepisami ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (zwanej dalej „ustawą o kombatantach”). O wprowadzenie takich zmian występują przedstawiciele osób deportowanych do pracy przymusowej – członkowie Stowarzyszenia Polaków Represjonowanych przez III Rzeszę. Postulują oni zrównanie praw im przysługujących z prawami osób przymusowo zesłanych i deportowanych do ZSRR z przyczyn politycznych, religijnych i narodowościowych.

2. Przedstawienie rzeczywistego stanu w dziedzinie, która ma zostać uregulowana

W obecnym stanie prawnym uprawnienia osób przymusowo zesłanych i deportowanych do ZSRR są większe niż osób deportowanych do pracy przymusowej przez III Rzeszę. Zesłani do ZSRR są bowiem zrównani w prawach z kombatantami na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy o kombatantach. Zaś osoby deportowane przez III Rzeszę korzystają jedynie z uprawnień, które daje im ustawa z dnia 31 maja 1996 r. o osobach deportowanych do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (zwana dalej „ustawą o deportowanych”). W szczególności wysokość otrzymywanych świadczeń pieniężnych wypłacanych z emeryturą lub rentą to odpowiednio: zesłani do ZSRR – łącznie 487,49 zł, deportowani przez III Rzeszę – maksymalnie 256,44 zł. Zesłani do ZSRR posiadają uprawnienia pracownicze i emerytalne, których nie mają deportowani przez III Rzeszę. Podobnie jest z ulgami taryfowymi na przejazdy kolejowe, autobusowe i w publicznej komunikacji miejskiej. Te różnice, wynikłe jedynie z kierunku deportacji, są od dawna traktowane przez deportowanych przez III Rzeszę jako swoistego rodzaju dyskryminacja.

Ostatnio, przy okazji prac senackich nad projektem nowelizacji ustawy o deportowanych, uwagę na wskazany powyżej fakt nierówności zwrócił też Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych (UdSKiOR) Pan Jan Józef Kasprzyk (pismo

nr BD1-K0752-0700-5-1/20 z 2 grudnia 2020 r. kierowane do Przewodniczącego Komisji Ustawodawczej Senatu RP).

W powyższym piśmie stwierdzono, że „(...) po uchwaleniu w styczniu 1991 r. ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, mocą której osobom deportowanym do ZSRR przyznano znaczne uprawnienia, pojawił się problem zadośćuczynienia osobom deportowanym przez III Rzeszę. Próba jego rozwiązania było zapoczątkowanie w 1995 r. prac legislacyjnych nad projektem ustawy o dodatku pieniężnym do emerytur i rent przysługującym m.in. osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę. Projekt ten zmierzał do zapewnienia jakiejś formy rekompensaty za doznane represje tej właśnie grupie społecznej, choć proponowane dla nich świadczenia były niższe niż te, które otrzymują osoby deportowane do ZSRR. (...). Jak widać, dysproporcja w uprawnieniach obu tych grup jest znaczna, zatem można zrozumieć rozgoryczenie ofiar III Rzeszy, które uważają całą sytuację za mocno dyskryminującą. By choć trochę je złagodzić, wprowadzono w ostatnim czasie pewne zmiany w prawie, które przyznały osobom deportowanym przez III Rzeszę nowe uprawnienia, będące dotychczas jedynie udziałem deportowanych do ZSRR. (...) Jednak uchwalona w dniu 14 sierpnia 2020 r. ustawa o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom zesłanym lub deportowanym przez władze Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich w latach 1936–1956 dysproporcję w przywilejach wynikających z polskiego prawa w odniesieniu do obu grup ponownie powiększyła”.

Wszystkie osoby deportowane do pracy przymusowej przez III Rzeszę to dziś ludzie bardzo wiekowi, na ogół schorowani, wymagający zwiększonej troski i opieki lekarskiej, pielęgniarskiej, socjalnej, a więc i większych wydatków. Pożądanym skutkiem projektowanej ustawy będzie objęcie tej grupy osób bardziej efektywną opieką poprzez zaspokojenie ich potrzeb ekonomicznych. Uczyni to zadość oczekiwaniom osób pokrzywdzonych przez okupanta, będzie zgodne z poczuciem sprawiedliwości społecznej, a także wyjdzie naprzeciw realizowanej przez obecny rząd polityce ochrony i pomocy najsłabszym, jak również docenieni zasługi i postawę patriotyczną Polaków w czasie II wojny światowej.

Z rozmów z przedstawicielami organizacji osób deportowanych do pracy przymusowej przez III Rzeszę wynika, że oczekują oni od państwa polskiego nie tylko zwiększonej opieki, ale również elementarnej sprawiedliwości. A za niesprawiedliwy uważają oni, opisany wyżej, fakt różnicowania uprawnień osób przymusowo zesłanych i deportowanych do ZSRR

w stosunku do osób deportowanych do pracy przymusowej przez III Rzeszę. Projektowana zmiana ustawy tę nieuzasadnioną nierówność usuwa.

Zadaniem państwa polskiego jest otaczanie opieką osób, które doświadczyły różnych form represji ze strony systemów totalitarnych III Rzeszy i ZSRR. Nadanie uprawnień, posiadanych przez kombatantów, osobom deportowanym do pracy przymusowej przez III Rzeszę będzie miało również pośrednie skutki polityczne w odbiorze międzynarodowym. Szczególnie w aspekcie słusznych żądań Polski i Polaków wypłacenia przez RFN – następcę prawnego III Rzeszy – reparacji i odszkodowań za straty i szkody wynikłe z II wojny światowej.

3. Wykazanie różnic pomiędzy dotychczasowym a przewidywanym stanem prawnym

Opisany wyżej cel wyrównania świadczeń zostanie osiągnięty przez wprowadzenie do ustawy o kombatantach zmiany, która skutkować będzie rozciągnięciem pojęcia represji określonego w ustawie o kombatantach także na represje, którym podlegały osoby deportowane do pracy przymusowej oraz osadzone w obozach pracy, a które to represje zostały opisane w art. 2 ustawy o deportowanych.

W proponowanej zmianie zrezygnowano z opisowego określenia tychże represji w ustawie o kombatantach. Może ono bowiem rodzić trudności interpretacyjne oraz budzić wątpliwości szczególnie wśród osób osiemdziesięcioletnich i starszych, a takimi są adresaci projektowanej zmiany. Zamiast tego zaproponowano skorzystanie z odesłania do już istniejącej definicji represji zawartej w art. 2 ustawy o deportowanych. Definicji precyzyjnej i symetrycznej do określeń używanych w ustawie o kombatantach (np. w art. 4 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy). A co najważniejsze przetestowanej już w praktyce i o określonej, stabilnej (poza skutkami natury biologicznej) liczbie osób tą definicją wyznaczonej. Mówiąc skrótowo, ze zmiany proponowanej w projekcie będzie mogła skorzystać każda osoba wcześniej uprawniona (na mocy decyzji Szefa UdSKiOR) do świadczenia z ustawy o deportowanych (posiadająca już legitymację osoby deportowanej do pracy przymusowej lub osadzonej w obozie pracy przez III Rzeszę lub ZSRR), i tylko taka osoba.

Projekt proponuje również w art. 2, aby ustawa weszła w życie pierwszego dnia czwartego miesiąca następującego po miesiącu ogłoszenia. W ocenie projektodawców jest to wystarczający czas na przygotowanie się organów do stosowania nowych regulacji.

4. Przedstawienie oczekiwanych skutków społecznych, gospodarczych i finansowych oraz wyników konsultacji

Oczekiwane skutki społeczne, gospodarcze i finansowe oraz wyniki konsultacji są przedstawione w ocenie skutków regulacji. Nadesłane w ramach konsultacji opinie i uwagi zostały zamieszczone na senackiej stronie internetowej.

5. Przedstawienie założeń podstawowych aktów wykonawczych do ustawy

W projekcie nie przewidziano wydania żadnych dodatkowych aktów wykonawczych do ustawy.

6. Oświadczenie o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej albo oświadczenie, że przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej

Projekt ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Tytuł projektu: *ustawa o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego*

Data sporządzenia: 16 listopada 2022 r.

Przedstawiciel wnioskodawcy:
Senator Jerzy Czerwiński

Źródło: grupa senatorów

Osoby odpowiedzialne za projekt w Biurze Legislacyjnym:

Iwona Kozera-Rytel, główny legislator, tel. 22 694 93 38

w zakresie OSR:

Marian Fałek, główny ekspert, tel. 22 694 90 82

Nr druku: 839, 839 S

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

W okresie II wojny światowej wielu Polaków było represjonowanych przez III Rzeszę i ZSRR z przyczyn politycznych, narodowościowych, rasowych i religijnych poprzez osadzenie w obozach pracy przymusowej czy deportowanie do pracy przymusowej w granicach terytorium państwa polskiego lub z tego terytorium na terytorium III Rzeszy, ZSRR lub tereny przez te państwa okupowane. Osoby deportowane do pracy przymusowej przez III Rzeszę to dziś ludzie bardzo wiekowi. Z danych ZUS i KRUS wynika, że świadczenie pieniężne przysługujące osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę pobierało 37 633 osób.¹

Tabela nr 1: Liczba robotników przymusowych pochodzących z terenów II Rzeczypospolitej w latach 1941-1944.

data		liczba robotników
1941	styczeń	798 101
1941	lipiec	955 545
1942	styczeń	1 085 500
1942	lipiec	1 486 797
1943	styczeń	1 689 907
1943	lipiec	1 925 712
1944	styczeń	1 970 169
1944	lipiec	2 072 048
1944	wrzesień	2 125 117

Źródło: „Raport o stratach poniesionych przez Polskę w wyniku agresji i okupacji Niemieckiej w czasie II wojny światowej 1939–1945”; tabl. 2.6; s. 133; <https://straty-wojenne.pl/>

Zadaniem Państwa Polskiego jest otaczanie opieką osób, które doświadczyły różnych form represji w okresie wojny ze strony systemów totalitarnych III Rzeszy i ZSRR. Przepisami *ustawy z dnia 31 maja 1996 r. o osobach deportowanych do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich* uregulowano świadczenie pieniężne i inne uprawnienia przysługujące osobom, które podlegały represjom poprzez osadzenie w obozach pracy przymusowej czy deportowanie do pracy przymusowej.

Jednakże zgodnie z obowiązującymi przepisami osobom deportowanym do pracy przymusowej w ZSRR przysługują szersze uprawnienia aniżeli osobom deportowanym na terytorium III Rzeszy. Osoby zesłane do ZSRR mogą uzyskać świadczenia na podstawie *ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego* lub skorzystać z przepisów *ustawy o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich*. Takiego wyboru nie mają osoby deportowane do pracy przymusowej do III Rzeszy. Odmienne ukształtowanie sytuacji prawnej deportowanych ze względu na kierunek deportacji może być oceniane, jako zachwianie proporcji w traktowaniu osób, które podlegały podobnym represjom. Sami deportowani natomiast oceniają ten stan prawny jako swoistego rodzaju dyskryminację. Członkowie Stowarzyszenia Polaków Represjonowanych przez III Rzeszę postulują wprowadzenie zmian polegających na zrównaniu praw osób deportowanych do pracy przymusowej przez III Rzeszę z prawami osób przymusowo zesłanych i deportowanych do ZSRR.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt.

Rekomenduje się projekt *ustawy o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego*, mający na celu wprowadzenie do ustawy o kombatantach zmiany, która skutkować będzie rozciągnięciem pojęcia represji określonego w ustawie o kombatantach także na represje, którym podlegały osoby deportowane do pracy przymusowej oraz osadzone w obozach pracy, a które to represje zostały opisane w art. 2 ustawy o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach

¹Zakład Ubezpieczeń Społecznych; „Informacja o świadczeniach pieniężnych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz o niektórych świadczeniach z zabezpieczenia społecznego, II kwartał/okres I-VI 2022 r.”

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, „Kwartalna informacja statystyczna IV kwartał 2021 r.”

pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich.

Efektom projektowanej ustawy będzie zrównanie praw osób deportowanych do pracy przymusowej przez III Rzeszę z prawami osób przymusowo zesłanych i deportowanych do ZSRR z przyczyn politycznych, religijnych i narodowościowych.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Nie zachodzi konieczność analizy rozwiązań przyjętych w innych krajach.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt.

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
osoby deportowane do pracy przymusowej oraz osadzone w obozach pracy przez III Rzeszę	37 633	szacunki własne na podstawie danych o liczbie świadczeń wypłaconych przez ZUS i KRUS	<ul style="list-style-type: none"> • wyższe świadczenia pieniężne • wyższe uprawnienia emerytalne, rentowe • ulga w wysokości 50% przy przejazdach środkami komunikacji miejskiej, • ulga w wysokości 51% w komunikacji krajowej przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego w 1 i 2 klasie pociągów osobowych i pociągów osobowych i autobusowego w komunikacji zwykłej i przyspieszonej oraz 2 klasie pociągów innych niż osobowe i pociągi przyspieszone
Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych			wydawanie decyzji potwierdzających prawo do uprawnień przysługujących na podstawie ustawy o kombatantach
<ul style="list-style-type: none"> • ZUS, • KRUS, • Zakład Emerytalno – Rentowy MSWiA, • Wojskowe Biuro Emerytalne MON, • Biuro Emerytalne Służby Więziennej			obowiązek wypłaty wyższych świadczeń pieniężnych i wyższych uprawnień emerytalnych i rentowych
podmioty świadczące usługi w obszarze publicznego transportu zbiorowego			obowiązek honorowania uprawnień osób deportowanych do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę do ulg taryfowych na przejazdy: kolejowe, autobusowe, oraz w publicznej komunikacji miejskiej

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego w dniu 25 października 2022 r. został przesłany do konsultacji następującym podmiotom: Ministrowi Finansów; Ministrowi Sprawiedliwości; Ministrowi Zdrowia; Ministrowi Rodziny i Polityki Społecznej; Rzecznikowi Praw Obywatelskich; Związkowi Inwalidów Wojennych Rzeczypospolitej Polskiej; Związkowi Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych; Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów; Prezesowi Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej; Urzędowi do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych; Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych; Prezesowi Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu; Radzie Dialogu Społecznego; Rzecznikowi Finansowemu; Polskiemu Związkowi Emerytów, Rencistów i Inwalidów; Stowarzyszeniu Sieć Solidarności; Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka; Fundacji Wolność i Pokój; Stowarzyszeniu Wolnego Słowa; Związkowi Miast Polskich; Śląskiemu Związkowi Gmin i Powiatów; Związkowi Gmin Wiejskich RP; Związkowi Powiatów Polskich; Unii Metropolii Polskich; Unii Miasteczek Polskich; Związkowi Polskich Samorządów; Stowarzyszeniu Prezydentów Miast Polskich – Praca, Rozwój, Odpowiedzialność; Krajowej Radzie Radców Prawnych; Naczelnej Radzie Adwokackiej. Termin udzielenia odpowiedzi został wyznaczony do dnia 13 listopada 2022 r.

Minister Finansów wskazał, że z uwagi na uwarunkowania makroekonomiczne, wynikające m. in. z sytuacji społeczno-gieopolitycznej, przestrzeń wydatków jest ograniczona. Dlatego propozycje legislacyjne generujące dodatkowe skutki dla budżetu państwa powinny podlegać szczególnej weryfikacji i ocenie pod względem konieczności ich inicjowania. Dodano, że projekt ustawy budżetowej na rok 2023 został już przyjęty przez Radę Ministrów i skierowany do dalszych prac w Sejmie RP. W przypadku uchwalenia ustawy powstaje zatem wątpliwość o możliwość finansowania tej ustawy w 2023 r. przez organy rentowe.

Minister Rodziny i Polityki Społecznej, w świetle wątpliwości powstałych na tle skutków finansowych dla budżetu państwa w związku z projektowaną ustawą, wyraził **negatywną** opinię.

Minister Zdrowia stwierdził, że projektowane zmiany spowodują zrównanie w dostępie do świadczeń opieki zdrowotnej osób osadzonych w obozach pracy oraz deportowanych do pracy przymusowej przez III Rzeszę z osobami przymusowo zesłanymi i deportowanymi do ZSRR (którzy obecnie mają większe uprawnienia). Zdaniem Ministra Zdrowia podstawowym kryterium dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej poza kolejnością powinno być wyłącznie obiektywne kryterium medyczne. W związku z powyższym poszerzenie katalogu grup uprawnionych powinno być poddane szczególnie uważnej analizie.

Prezes Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu stwierdził, że inicjatywa nowelizacji ustawy o kombatantach **zasługuje na poparcie**.

Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów **zaapelował o możliwie szybkie wprowadzenie proponowanych zmian**.

ZUS zgłosił następujące uwagi:

- przedłożenie nie precyzuje, w jakim trybie uprawnione osoby nabywałyby prawo do świadczeń z ustawy kombatanckiej,
- projektowane regulacje pociągają za sobą wzrost wydatków budżetu państwa w części 73 ZUS, których ustawa budżetowa na rok 2022 oraz projekt planu na lata 2023–2026 nie uwzględniają,
- termin wejścia w życie ustawy jest zbyt krótki dla Zakładu, jako wykonawcy ustawy zmienianej – w związku z koniecznością wprowadzenia zmian w systemach informatycznych, konieczne jest zapewnienie co najmniej 6-miesięcznej *vacatio legis*.

Rzecznik Praw Obywatelskich **popiera** zmiany proponowane w projekcie ustawy.

Związek Inwalidów Wojennych RP wyraził opinię, że projektowane zmiany **wydają się słuszne** oraz wskazał pewne wątpliwości natury legislacyjnej.

Rzecznik Finansowy oraz Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów **nie zgłosili uwag** do projektu.

W dniu 15 listopada 2022 r. na wspólnym posiedzeniu Komisja Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej oraz Komisja Ustawodawcza przyjęły projekt ustawy z poprawką polegającą na wydłużeniu *vacatio legis*.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych.

(ceny stałe z 2022 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	
Dochody ogółem	0	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Wydatki ogółem	0	257	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Saldo ogółem	0	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.

Źródła finansowania	
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowana ustawa będzie oddziaływała przede wszystkim na stronę wydatkową sektora finansów publicznych (budżetu państwa) powodując zwiększenie wydatków na skutek wypłaty wyższych świadczeń osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę, a także wyższych świadczeń emerytalnych tej grupie osób. Z uwagi na to, że dochody emerytalne obciążone są podatkiem dochodowym wpływ regulacji na saldo sektora finansów publicznych nie będzie w takiej samej wysokości jak wpływ na zwiększenie wydatków. Wpływ ten będzie niższy.

Skutki regulacji dla budżetu państwa w pierwszym roku obowiązywania zmienionych przepisów, wynikające ze wzrostu świadczeń pieniężnych i wzrostu emerytur i rent, szacuje się na kwotę 257 mln zł.

Na kwotę tą składają się następujące pozycje:

1. skutki wzrostu świadczeń pieniężnych, które szacuje się na kwotę ok. 124 mln zł;

Szacunek skutków został sporządzony przy następujących założeniach:

- 37 633 liczba uprawnionych,
- 275 [zł/m-c] wzrost kwoty świadczeń pieniężnych; jest to różnica pomiędzy sumą miesięcznych świadczeń pieniężnych dla kombatantów, a przeciętną wysokością świadczenia pieniężnego dla osób deportowanych do pracy przymusowej.

Z danych ZUS² wynika, że w okresie I–VI 2022 r. wypłaty na świadczenia pieniężne dla deportowanych wyniosły 39 666 tys. zł, przy liczbie wypłaconych świadczeń wynoszącej 31 181. Oznacza to, że przeciętna kwota świadczenia kształtowała się w wysokości 212 zł/m-c.

Wysokość świadczenia, jakie otrzymują obecnie kombatanci wynosi 487,49 zł/m-c³ (dodatek kombatancki – 256,44 zł⁴, kwota ryczałtu energetycznego – 192,58 zł⁵, dodatek kompensacyjny – 38,47 zł, obliczony, jako 15% dodatku kombatanckiego).

2. skutki wzrostu wysokości emerytur, które szacuje się na kwotę ok. 133 mln zł;

Szacunek został sporządzony przy następujących założeniach:

- 37 633 liczba uprawnionych,
- 293,83 zł prawdopodobna kwota wzrostu świadczeń emerytalnych; wielkość ta została policzona jako różnica pomiędzy przeciętną wysokością emerytury w grupie osób pobierających dodatek kombatancki i przeciętną wysokością emerytury w grupie osób pobierających świadczenie pieniężne przysługujące osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i ZSRR.

Z danych ZUS⁶ wynika, że przeciętne wysokości emerytury w wyżej wymienionych grupach kształtują się następująco:

- 2 765,28 zł w grupie osób pobierających dodatek kombatancki,
- 2 471,45 zł w grupie osób pobierających świadczenie pieniężne przysługujące osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i ZSRR.

Uwzględniając fakt, że grupa świadczeniobiorców jest w zaawansowanym wieku, a tym samym jej liczebność będzie z czasem istotnie malała, nie wydaje się zasadne modelowanie przebiegu tego procesu w czasie i na tej podstawie prognozowanie skutków regulacji w okresie 10 lat obowiązywania projektowanej ustawy. Stąd też ocena wpływu została dokonana dla pierwszego roku obowiązywania ustawy. W kolejnych latach obowiązywania przedmiotowej ustawy wydatki ulegać będą znacznemu zmniejszeniu.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe.

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z	duże przedsiębiorstwa	0	19,8	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0

² ZUS; „Informacja o świadczeniach pieniężnych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz o niektórych świadczeniach z zabezpieczenia społecznego II kwartał/okres I-VI 2022 r.

³ Konsultacje; druk senacki 839; pismo Ministra Rodziny i Polityki Społecznej, z dnia 10.11.2022 r. znak: DUS-II.059.148.2022.BB.

⁴ Komunikat Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 15 lutego 2022 r.

⁵ Komunikat Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych z dnia 1 lutego 2022 r.

⁶ ZUS; konsultacje; druk senacki 839; pismo znak: 991100/0230-127/2022/KR z dnia 10 listopada 2022 r.

2022 r.)	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	276,8	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	<u>Brak wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość</u> , w tym na funkcjonowanie sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Projektowana ustawa będzie oddziaływała na osoby deportowane do pracy przymusowej oraz osadzone w obozach pracy przez III Rzeszę. Projektowane zmiany będą korzystne dla tej grupy osób, gdyż pokrzywdzone osoby uzyskają uprawnienia do wyższych świadczeń. Dziś osoby deportowane do pracy przymusowej oraz osadzone w obozach pracy przez III Rzeszę to ludzie bardzo wiekowi, na ogół schorowani, wymagający opieki lekarskiej, pielęgniarskiej, socjalnej.						
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń		<p>Projektowana ustawa wpłynie na <u>przedsiębiorstwa świadczące usługi transportu zbiorowego</u>. Osoby deportowane przez III Rzeszę uzyskają uprawnienia do przejazdu ulgowego. Szacuje się, że w skali roku <u>zmniejszenie przychodów</u> podmiotów świadczących tego typu usługi może kształtować się w wysokości ok. 19,8 mln zł w pierwszym roku obowiązywania zmienionych przepisów. Oznacza to, że projektowana ustawa będzie miała nieduży wpływ na sytuację finansową tego sektora gospodarki.</p> <p>Szacunek skutków w postaci zmniejszenia przychodów podmiotów świadczących usługi transportu zbiorowego i jednocześnie szacunek odnośnie do wysokości potencjalnych oszczędności w wydatkach ponoszonych na transport publiczny przez beneficjentów projektowanej ustawy, zostały sporządzone przy następujących założeniach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 37 633 liczba uprawnionych, • 87,88 [zł/m-c/osobę] przeciętne miesięczne rozchody na transport na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów;⁷ • 50% wysokość ulgi. <p>Korzyści beneficjentów projektowanej ustawy w pierwszym roku zmienionych przepisów szacuje się na kwotę 276,8 mln zł, na którą składają się następujące pozycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzrost świadczeń pieniężnych ok. 124 mln zł, • wzrost emerytur ok. 133 mln zł, • oszczędności w wydatkach ponoszonych na przejazd publicznym transportem zbiorowym w kwocie ok. 19,8 mln zł. 						
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu.								
Brak wpływu.								
9. Wpływ na rynek pracy.								
Brak wpływu.								
10. Wpływ na pozostałe obszary.								
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:			☐ demografia ☐ mienie państwowe			☐ informatyzacja ☐ zdrowie		
Brak wpływu.								
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego.								
Ustawa wejdzie w życie pierwszego dnia czwartego miesiąca następującego po miesiącu ogłoszenia.								
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?								
Nie zachodzi konieczność sporządzenia OSR <i>ex post</i> .								
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.).								
Brak								

⁷ GUS; „Jakość życia osób starszych w Polsce”; s. 156; tabl. 7.